

**П. М. ЛІСОВСЬКИЙ
Ю. П. ЛІСОВСЬКА
Н. Г. ТВЕРДОХЛІБ**

**ВОЄННО-МЕДИЧНА ЕМБРІОЛОГІЯ:
стресостійкість сучасної Людини в Україні**

Навчальний посібник

Київ
Видавництво Ліра-К
2023

УДК 355.01:61](477)(075.8)

Л63

*Рекомендовано до друку
Науково-методичною радою Університету «Україна»,
протокол №4 від 20 квітня 2023 р.*

*Науково-методичною радою Інституту медичних
та фармацевтичних наук
Міжрегіональної Академії управління персоналом,
протокол №9 від 10 липня 2023 р.*

Рецензенти:

*Ожеван М.А., доктор філософських наук, професор;
Макаренко О.М., доктор медичних наук, професор;
Ковальчук А.Ю., доктор юридичних наук, професор*

Лісовський П.М., Лісовська Ю.П., Твердохліб Н.Г

Л63

Воєнно-медична ембріологія: стресостійкість сучасної Людини в Україні : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 170 с.

ISBN 978-617-520-623-2

У навчальному посібнику висвітлено воєнно-медичний світогляд стресостійкості Людини у системі ембріології. Розкрито класифікаційно-категоріальні лейтмотиви стресостійкості Людини у воєнно-медичній ембріології. Визначено концепцію ядерного таламуса як таємниці стресостійкості у розумі серця поствоєнної Людини. Стверджено конструктивний дух стресостійкості як безпекового драйвера нескореності сучасної Людини у філософії Перемоги України над збройною російською агресією.

Розраховано на студентів, курсантів, ад'юнктів, аспірантів та викладачів вищих навчальних закладів України, а також співробітників спецслужб.

УДК 355.01:61](477)(075.8)

ISBN 978-617-520-623-2

© Лісовський П.М., Лісовська Ю.П.,
Твердохліб Н.Г, 2023
© Видавництво Ліра-К, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1. ВОЄННО-МЕДИЧНИЙ СВІТОГЛЯД СТРЕСОСТІЙКОСТІ ЛЮДИНИ У СИСТЕМІ ЕМБРІОЛОГІЇ	6
1.1. Предметна сутність ембріогенезу стресостійкості Людини у військовій медицині	6
1.2. Класифікаційно-категоріальні лейтмотиви стресостійкості Людини у військовій ембріології.....	11
1.2.1. Анатомічна субстанція феноменології мудрості як природно-морфологічна стресостійкість у біосоціалній еволюції Людини: гістологічні та цитологічні аспекти військової ембріології.....	11
1.2.2. Психологічна філософія стресостійкості як людського капіталу мудрості: тлумачення смислів трансцендентального у військовій ембріології.....	67
1.3. Клонування як важливий критерій стресостійкості в ембріональному розвитку поствійськової Людини.....	80
<i>Контрольні запитання</i>	88
<i>Теми рефератів</i>	89
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕМБРІОЛОГІЇ	90
2.1. Філософія стресостійкості Людини як діагностично-лікувальна теорія хромосомної спадковості	90
2.2. Медико-лікувальний метод сновидіння як прогностична стресостійкість людської пам'яті у ментально-кровоносних клітинах її психологічного здоров'я	94

2.3. Концепція ядерного таламусу як таємниці стресостійкості у розумі серця поствоєнної Людини	101
<i>Контрольні запитання</i>	110
<i>Теми рефератів</i>	110

**РОЗДІЛ 3. СТЕСОСТІЙКІСТЬ ДУХУ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДУ ЯК ЕМБРІОНАЛЬНОГО ДРАЙВЕРА
ПЕРЕМОЖЦЯ У ВІЙНІ ЗІ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ
РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....**

3.1. Стресостійкість як внутрішня автономія повоєнної Людини у нейромережевій криптосистемі державотворення.....	111
3.2. Кіберконтррозвідка як стресостійкість щодо вирішення правових інтересів у воєнних практиках сучасної радіобіомедицини	120
3.3. Перспективи розвитку стресостійкості у філософії Перемоги України над збройною російською агресією....	131
<i>Контрольні запитання</i>	158
<i>Теми рефератів</i>	159
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	160

*...Ніщо так не гріє
Серце й Розум – їх слова,
Як добра справа Мудреця,
Коли в країні йде війна...*

Автори

ПЕРЕДМОВА

За сучасних умов повномасштабного збройного вторгнення російського агресора на нашу рідну землю новий навчальний посібник: «Военно-медична ембріологія: стресостійкість сучасної Людини в Україні» є надто актуальним. Адже ніколи не треба забувати таку мудрість, що саме людське здоров'я – це той золотий скарб, якого неможливо купити за будь-які кошти. Тому, автори означеного навчально-наукового посібнику саме в умовах війни системно підійшли до розгляду цієї проблематики з метою якісного переосмислення пріоритетних цінностей людського життя.

Невипадково, авторський колектив цієї книги, як шляхетне покоління поколінь за субстанційно-природним духом стресостійкості, інноваційно передають фундаментальні знання, що є мудрою справою їх Життя. Бо, дійсно, як говорять у народі: яке коріння, таке і насіння... Без пам'яті минулого не може бути майбутнього...

У цьому сенсі саме стресостійкість як ключовий нерв сучасної Людини і необхідно розглядати на міждисциплінарному рівні у контексті військово-медичної ембріології як надбання науки про субстанційні зародки для відповідних морфологічних інституцій. Адже анатомічно людський нейромозок становить фундаментальну матрицю всього організму, побудованого із окремих структур – органів і тканин. Така органічна цілісність організму є вищою єдністю ферментно-білкових тіл, здатних до обміну речовин з оточуючим його реальним воєнним середовищем та здатним до стресостійкого росту і розмноження.

Від авторів

РОЗДІЛ 1. ВОЄННО-МЕДИЧНИЙ СВІТОГЛЯД СТРЕСОСТІЙКОСТІ ЛЮДИНИ У СИСТЕМІ ЕМБРІОЛОГІЇ

1.1. Предметна сутність ембріогенезу стресостійкості Людини у воєнній медицині

У сучасній кіберсучасності, коли російський ворог 24 лютого 2022 року повномасштабно намагався захопити територію України, особливої питомої ваги розпочала набувати саме воєнна медична ембріологія. Це багатогранне складне вчення про зародки (схрещування, селекція, запліднення тощо) у системі рослинного, тваринного та людського світів. Зупинимось на Людині як живій розумної біосоціальної істоти, що становить предметну сутність вивчення ембріогенезу.

У воєнно-медичній ембріології варто озвучити класифікаційну особливість ембріології, в якій вагоме місце посідають *ембріональні стовбурові клітини*. Це плюрипотентні клітини, які утворилися з внутрішньої клітинної маси ембріону стадії бластоцисти. При цьому, основними властивостями ембріональних стовбурових клітин (ЕСК) є їхня характерна специфічна здатність до самовідтворення та потенційна можливість надати початок всім зародковим шарам організму, що становлять плюрипотентність. «Зовнішній шар бластоцисти, з якого не належить до внутрішньої клітинної маси, утворює тробласт» [24]. ЕСК використовуються для вивчення ранніх етапів біологічного та людського розвитку.

Стовбурові клітини

Стовбурові клітини як штамові клі – це субстанційні клітини, що зустрічаються в усіх багатоклітинних організмах.

Ці клітини можуть самовідновлюватися шляхом поділу клітини, а також можуть диференціюватися в досить значну кількість спеціалізованих типів клітин. Дослідження стовбурових клітин людини розпочалося з відкриття канадських учених (Ернеста Мак Кулоха) та Джеймса Тілла у 1960 р.

Саме ствбурові клітини дорослого організму діють як репараційна система для тіла, відновлюючи та підтримуючи потрібну кількість спеціалізованих клітин. Адже стовбурові клітини можна вирощувати та програмувати на спеціалізацію (зокрема, отримувати м'язи чи нервову тканину) завдяки методу клітинних культур, їх стали вживати для лікування хворих як клітинна терапія.

У цьому змісті кістковий мозок може бути як одне із джерел стовбурових клітин. Це властивість:

- **самовідновлення** як здатність здійснювати значну кількість клітинних циклів клітинного поділу і залишатися недиференційованими.

- **потенційність** як можливість диференціюватися у будь-який клітинний тип. Це робить стовбурові клітини тотипотентними чи плуріпотентними. Саме ці якості можна підтвердити за допомогою такого методу як аналіз клонів, в якому обґрунтовано нащадки однієї клітини. Проте, умови клітинної культури можуть змінювати поведінку клітин.

Визначення категоріального потенціалу стовбурових клітин

Це **тотипотентні** стовбурові клітини, що утримують унаслідок злиття сперматозоїду з яйцеклітиною. Клітини, що утворюються внаслідок декількох перших поділів заплідненої яйцеклітини теж тотипотентні. Ці клітини можуть перетворюватися на ембріональні та екстраемборальні.

- **Плюріпотентні** стовбурові клітини походять від тотипотентних клітин і можуть утворити клітини трьох зародкових шарів.

– **Мультіпотентні** стовбурові клітини можуть утворювати лише близькі типи клітин (наприклад, гематопоетичні стовбурові клітини утворюють червоні кров'яні кільця, білі кров'яні кільця, тромбоцити тощо).

– **Уніпотентні** стовбурові клітини можуть перетворитися лише на один тип клітин, але мають життєздатність до самовідтворення, що відрізняє їх від «не стовбурових» клітин.

Таким чином, ембріональні стовбурові клітини є потенційним матеріалом для воєнної медицини як заміщення тканин після поранень людей, що є малодослідженою темою на одержання нових ділянкових артерій у ембріональних стовбурових клітинах. При цьому, отримання стовбурових клітин дорослого організму не пов'язане зі знищенням ембріону. Адже вперше у 2018 році відбулася успішна пересадка нервових клітин. Для цього має бути стресостійкий вестибулярний апарат людини як розташування тіла в просторі, що реагує на вібрацію, слухові, звукові подразники тощо, оскільки усі нервові клітини подібні між собою.

Квантові лабіринти безсмертя як пріоритети в сомнологічній картині ембріології

Ідея квантового безсмертя є філософією, що полягає в уяві та фантазії самої людини. Іншими словами, вижити жити під час війни – головне питання воєнно-медичної ембріології. Адже ентропійний процес пізнання Людини – це оволодіння таємницями буття, це вираження найвищих прагнень, волевиявів, творчої активності почуття та розуму.

За цих умов квантові лабіринти безсмертя – це та голографічна матриця, що кубітним чином множить себе невизначено та заплутано, що реплікує у молекулах ДНК, нейронних мережах мозку, у динамічних рухах поетичної думки, у несподіваних для нас проявах людської тілесності, проявах емоційних актів мудрості. Адже у цифрову епоху кіберсучасності діти ча-

сто виявляються вчителями для своїх батьків (зокрема, у плані життя у віртуальному просторі, майстерність користуватися гаджетами). В силу цього сучасні біо-нано-цифрові технології дозволяють робити неймовірні чудеса з людським тілом.

Так, за допомогою воєнно-медичної ембріології можливо зменшити вантаж патологічної спадковості, накопиченої в процесі еволюції, позбутися багатьох спадкових захворювань, зокрема шляхом заміни патологічного гена нормальним. У результаті до власної тілесності людина ставиться технологічно – як до того, що можливо змінювати за власним бажанням, можливо конструювати, навіть на генетичному рівні. З цього приводу сьогодні моментом повсякденного буття стає зміна кольору очей завдяки квантово обумовленим лінзам, анатомічне конструювання власного обличчя та тіла завдяки косметологічній хірургії. Іншими словами, біологічне є в основі соціальної людини. Крім того, неповторна сукупність генів, що має кожна людина, визначає її біологічну унікальність та задає потенційну можливість для оригінальності та неповторності особистості.

При цьому, постає доволі складне біоетичне питання: з якого моменту ембріон людини повинен розглядатися як людський індивід? Загальноприйнятої в сучасному суспільстві позиції досі не існує. Так, наприклад, домінуючим підходом у визначенні є або ні людський ембріон людиною, оскільки існує думка, що коли плід людини набуває здатність відчувати, – це вже людина. Адаже людина, що народжується у воєнний час, має унікальний генотип.

Однак, ще до народження тілесне (біологічне) істотно пов'язане з нейропсихічним: це різноманітні психоемоційні стани матері, які викликані воєнним часом, опосередковано архетипно-ментально впливають на дитину, викликають певні реакції її автентичності (феноменальної пам'яті тілесності, що перетворюється в знання психічне). За цих умов пам'ять тілесності – це

так звана вегетативна пам'ять, що внаслідок стресу виникає низка фізіологічних та психічних станів, змін в організмі. В їх основі є своєрідний діалектичний взаємозв'язок між багатьма системами, зокрема – ендокринною та імунною. Відповідно, тілесність виявляє себе в контексті генотипу, унікальних біологічних та психічних особливостей індивіда в процесі його адаптації та самореалізації в природному та соціокультурному довіллі.

Адже тілесність є вестибулярно рухливою та мінливою в часі просторі, що пов'язана з ритмодинамікою біопсихічних процесів. Саме квантові комп'ютери стануть такими довершеними, що постануть основою трансформування людського тіла, розуму та всієї цивілізації, оперативно обробляючи надпотужні об'єми інформації.

Якщо переписати інформацію з нейромозку людини на спеціальний людиноеквівалентний чип (ЛЕЧ) та вставити його в певну ділянку тіла, яке здатне до саморуку та має чисельні сенсорні датчики, то така система може існувати потенційно безкінечно. Тому, прогнозується можливість створення таких чипів в кераміко-зубному протезуванні. Однак, вони будуть дуже коштовними – декілька мільйонів доларів, отже, доступними спочатку лише заможним людям.

З цього витікає, що саме нейроекономісти можуть надати стандартні критерії добробуту, що відповідають реальній природі людини та її раціональній поведінці щодо оптимізації прийняття бізнес-рішень. Таким чином, концепція раціональності, що представлена стандартною моделлю теорії раціонального вибору, має нормативний характер та репрезентує вимоги до ідеальної раціональності.

У цьому змісті складність яскравого дитинства через сни підсвідомого (несвідомого, малосвідомого тощо) характеризується труднощами його голограмного пізнання, коли явний

досвід дорослих не встигає з інформаційним «бумом» у кіберсучасності. Все це потребує активної розвиненої саморефлексії.

1.2. Класифікаційно-категоріальні лейтмотиви стресостійкості Людини у воєнно-медичній ембріології

1.2.1. Анатомічна субстанція феноменології мудрості як природно-морфологічна стресостійкість у біосоціальній еволюції Людини: гістологічні та цитологічні аспекти воєнно-медичної ембріології

У сучасну воєнну добу глобалізації, коли суспільні відносини недостатньо взаємно згармонізовані, відбуваються певні антиподні механізми в самому енергетичному процесі. За цих умов анатомічна субстанція виступає діалектичним джерелом природного розвитку людини.

Анатомічна субстанція шляхетної конституції у стресостійкому розвитку благородної людини

Саме стан і форма ефірно-анатомічної субстанції як першооснови живого в суцюзі накладається на природу. *З цієї метою надається авторське бачення, що таке анатомія шляхетної конституції у стресостійкому розвитку благородної людини.* Як всім відомо із сучасних інформаційних джерел, **анатомія** – це наука про форму, будову, походження та розвиток органів, систем та генеративно-цілісного організму. Така наука діалектично взаємопов'язана з біологічними науками, об'єднаних загальним терміном «морфологія» (від грецького *morpho* – форма, *logos* – вчення). При цьому, завдання анатомії як сучасної міжгалузевої науки полягає у системному підході

до опису форми, будови і положення (топографії) частин та органів тіла в єдності з виконуваними функціями, враховуючи вікові, статеві та індивідуальні особливості людини.

Крім того, анатомію людини варто розглядати як складову частину антропології. це походження та розвиток людини, утворення людських рас та можливі варіації будови людини, про що викладено в наступному розрізі.

Іншими словами, сучасна анатомія людини синтезує суміжні та споріднені до анатомії дисциплін гістології, цитології, ембріології, порівняльної анатомії, фізіології, екології, а також нової науки під час війни – це сомнології про потойбічність та воєнну дійсність. На наш погляд, анатомія Людини – це кодифіковано-пізнавальний продукт спадковості, що змінюється залежно від певних умов біологічного і соціального середовища та виконуваної організмом роботи в часі (філо-та онтогенез) та просторі (в різних регіонах земної поверхні)

З огляду на це, в анатомічній основі субстанційності людського (розвитку ідеї, думки) як живої розумної істоти є біосоціальність, що виступає в такому контексті за своєю внутрішньою будовою мозку як природний «штаб». В цьому ефірному просторі біологічна організація клітини значною мірою «купається» у водному сполученні, оскільки розповсюджує спадкову інформацію, таким чином народжуючи рух субстанційно живих мікроорганізмів.

При цьому варто довести, що саме мудрість *народу* становить природно-соціально-духовну субстанцію історичного процесу. В цьому сенсі необхідно говорити про субстанційну природу народу, розпочинаючи з категорії «субстанція». Слід звернути увагу на те, що ставлення до цієї філософської категорії ніколи не було одноманітним. Так, Ф. Бекон говорив, що такі поняття як «субстанція», «якість», «дія», «страждання», «буття» та інші не можна називати гарними [10, с. 389]. Інші